

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.06.2020, sen. zn. 29 NSČR 106/2018, ECLI:CZ:NS:2020:29.NSČR.106.2018.1

Číslo: 22/2021

Právní věta: Je-li hlasovací lístek, jehož prostřednictvím věřitel hlasuje o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů po zahájení insolvenčního řízení, opatřen pouze uznávaným elektronickým podpisem osoby oprávněné za věřitele jednat, není tím ve smyslu ustanovení § 401 odst. 1 insolvenčního zákona splněna podmínka úředně ověřeného podpisu, a k hlasovacímu lístku se (proto) nepřihlíží. Odvolání proti usnesení o schválení oddlužení je ve smyslu ustanovení § 406 odst. 4 insolvenčního zákona přípustné i tehdy, podá-li je věřitel, kterému hlasování o způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů znemožnil nesprávný úřední postup insolvenčního soudu a který (v odvolání) se schváleným způsobem oddlužení nesouhlasí; jde-li o vadu, která mohla ovlivnit volbu způsobu oddlužení, je takové odvolání i důvodné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.10.2020

Spisová značka: 29 NSCR 106/2018

Číslo rozhodnutí: 22

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvenční řízení, Oddlužení

Předpisy: § 401 IZ ve znění do 31.05.2019

§ 406 odst. 4 IZ ve znění do 31.05.2019

§ 50 IZ

§ 8 IZ ve znění do 31.05.2019

§ 80a IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání věřitele A proti druhému výroku usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 2. 2018 v rozsahu, jímž potvrdil usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 24. 11. 2017 v bodech III. a IV. a VI. až IX. výroku. Současně v rozsahu, v němž Vrchní soud v Olomouci druhým výrokem svého usnesení potvrdil usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 24. 11. 2017 v bodu II. výroku o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, toto usnesení zrušil a věc potud vrátil Vrchnímu soudu v Olomouci k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 24. 11. 2017, Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Schválil zprávu insolvenční správkyne JUDr. D. K. (dále jen „D. K.“) o přezkumu (bod I. výroku).

[2] Schválil oddlužení dlužnice (Z. J.) plněním splátkového kalendáře (bod II. výroku).

[3] Uložil povinnosti plátcí mzdy dlužnice (bod III. výroku).

[4] Uložil dlužnici, aby počínaje prosincem 2017 příjmy podléhající oddlužení v rozsahu, v němž je plátce jejího příjmu nevyplatil přímo insolvenčnímu správci, vyplácela insolvenčnímu správci (bod IV. výroku).

[5] Povolil insolvenčnímu správci čerpat stanovenou zálohu na odměnu z počtu přezkoumaných přihlášek (bod V. výroku).

[6] Uložil povinnosti insolvenčnímu správci (body VI., VIII. a IX. výroku).

[7] Vyzval věřitele, aby v určené lhůtě sdělili insolvenčnímu správci, jak jim má příslušnou částku vyplácet (bod VII. výroku).

[8] Jmenoval věřitele A. s. r. o. (dále též jen „věřitel A“) prozatímním zástupcem věřitelů (bod X. výroku).

2. Výrok o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře odůvodnil insolvenční soud tím, že tento způsob je pro věřitele výhodnější než oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužnice, přičemž v řízení nevyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení. K hlasovacímu lístku, který mu dne 27. 9. 2017, zaslal věřitel A, insolvenční soud nepřihlížel podle ustanovení § 50 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), pro absenci úředně ověřeného podpisu.

3. K odvolání věřitele A (jež směřovalo proti bodům II. až IX. výroku usnesení insolvenčního soudu) Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 27. 2. 2018:

[1] Odmítl odvolání (jako objektivně nepřípustné) v rozsahu, v němž směřovalo proti bodu V. výroku usnesení insolvenčního soudu (první výrok).

[2] Potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodech II. až IV. a VI. až IX. výroku (druhý výrok).

4. V rozsahu, v němž o odvolání rozhodl druhým výrokem, se odvolací soud nejprve zabýval (ve smyslu § 406 odst. 4 insolvenčního zákona) legitimací věřitele A k podání odvolání. Z toho, že insolvenční správce (případně insolvenční soud) nevyrozuměl věřitele A včas o tom, že k jeho hlasování mimo schůzi věřitelů nelze přihlídnout (dozvěděl se to až z napadeného usnesení), pak dovodil, že odvolateli nelze upřít „subjektivní právo k podání odvolání“ v předmětné věci (srov. odstavec 12. odůvodnění usnesení odvolacího soudu).

5. Následně odvolací soud – vycházejí z ustanovení § 80a insolvenčního zákona, z ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, z ustanovení § 6 zákona č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014, o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES (dále jen „nařízení“), z ustanovení § 10 odst. 1 a § 18 zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu

nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), a z ustanovení § 74 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářského řádu) – dospěl po přezkoumání dotčených výroků usnesení insolvenčního soudu k následujícím závěrům:

6. Hlasovací lístek ze dne 26. 9. 2017 (dále též jen „hlasovací lístek“), kterým odvolatel hlasoval po zahájení insolvenčního řízení mimo schůzi věřitelů o přijetí způsobu oddlužení dlužnice zpeněžením majetkové podstaty, je podán na příslušném formuláři a splňuje náležitosti dle ustanovení § 3 písm. a) až j) vyhlášky č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“). Za odvolatele podepsal hlasovací lístek uznávaným elektronickým podpisem J. N. (dále jen „J. N.“), jehož pověření k jednání je opatřeno uznávaným elektronickým podpisem odvolatelova jednatele. Hlasovací lístek byl odeslán z datové schránky odvolatele.

7. Z uvedeného vyplývá, že hlasovací lístek je podáním, které se považuje za podepsané podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. a současně je ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 297/2016 Sb. podepsán uznávaným elektronickým podpisem osoby oprávněné jednat za odvolatele. To však neznamená, že pravost podpisu na hlasovacím lístku je úředně ověřena (ustanovení § 401 odst. 1 insolvenčního zákona), respektive že hlasovací lístek obsahuje úředně ověřený podpis [ustanovení § 3 písm. k) vyhlášky].

8. Podání opatřené uznávaným elektronickým podpisem, ani podání odeslané z datové schránky osoby, která je vůči soudu činí, nesplňuje požadavky kladené na podání, které dle zákona musí být opatřeno úředně ověřeným podpisem. Je tomu tak proto, že při podání učiněném z datové schránky příslušné osoby a při podání učiněném v elektronické podobě podepsaném uznávaným elektronickým podpisem není zákonem předvídaným postupem ověřována totožnost osoby, která takové podání činí nebo je podepisuje. Ačkoli podání učiněné z datové schránky nebo podepsané uznávaným elektronickým podpisem umožňuje identifikaci osoby, která podání činí (podepisuje) [srov. ustanovení § 14 zákona č. 300/2008 Sb. a článek 26 písm. a) a b) nařízení], na rozdíl od případu, kdy podání je opatřeno legalizovaným podpisem, nelze s pravděpodobností hraničící s jistotou uzavřít, že takové podání skutečně učinila osoba, pro kterou byla datová schránka zřízena, nebo uznávaným elektronickým podpisem opatřila osoba, pro kterou byla data elektronického podpisu vytvořena [(srov. článek 26 písm. c) nařízení]. Autenticita podání z datové schránky a podání opatřené uznávaným elektronickým podpisem, přestože má právní účinek rovnocenný vlastnoručnímu podpisu (srov. článek 25 body 1. a 2. nařízení), nedosahuje míry autenticity podání opatřené úředně ověřeným podpisem osoby, která je činí.

9. Požadavek úředně ověřeného podpisu na hlasovacím lístku věřitele splňuje pouze legalizovaný podpis podle ustanovení § 18 zákona o ověřování nebo podle ustanovení § 74 notářského řádu. Takovým podpisem odvolatel své hlasovací lístky neopatřil; k hlasování odvolatele o volbě zástupce věřitelů a o způsobu oddlužení dlužnice proto nelze přihlížet (ustanovení § 50 odst. 2, § 401 odst. 1 insolvenčního zákona).

10. Závěry formulované v odvolatelem odkazovaném usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 6. 2016 se týkaly zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu), zrušeného s účinností od 19. 9. 2016 zákonem č. 297/2016 Sb.; proto je nelze použít.

11. Odvolací soud souhlasí s odvolatelem v tom, že vzhledem k ustanovení § 80a insolvenčního zákona mají elektronická podání v insolvenčním řízení prioritu, úprava obsažená v tomto ustanovení však není v rozporu s požadavkem insolvenčního zákona, aby vyjmenovaná podání byla opatřena úředně ověřeným podpisem. S argumentem odvolatele, že z důvodové zprávy k zákonu č. 64/2017

Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, vyplývá, že není rozumného důvodu posuzovat hlasovací lístek učiněný v elektronické formě a podepsaný uznávaným elektronickým podpisem, zasláný z datové schránky věřitele, za „neúčinný“, odvolací soud nesouhlasí.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

12. Proti druhému výroku usnesení odvolacího soudu podal věřitel A dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, konkrétně otázky:

Je nutným předpokladem účinků hlasování mimo schůzi věřitelů o způsobu oddlužení prostřednictvím hlasovacího lístku dle § 401 insolvenčního zákona opatření tohoto hlasovacího lístku výhradně podpisem, jehož pravost je úředně ověřena ve smyslu § 18 zákona o ověřování, respektive ve smyslu § 74 notářského řádu?

13. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud v napadeném rozsahu zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

14. Odvolacímu soudu dovolatel především vytýká, že se nevypořádal se všemi jeho odvolacími námitkami založenými na analýze aplikovaných norem insolvenčního práva různými interpretačními metodami, a že své závěry založil výhradně na jazykovém výkladu ustanovení § 401 odst. 1 insolvenčního zákona, jenž neodráží skutečný obsah a význam aplikovaného pravidla. Mínil, že ustanovení § 80a, vtělené do insolvenčního zákona s účinností od 1. 7. 2017 novelou provedenou zákonem č. 64/2017 Sb., má coby *lex posteriori* a také coby *lex specialis* aplikační přednost před formálními požadavky ustanovení § 401 odst. 1 insolvenčního zákona. Ustanovení § 80a insolvenčního zákona (totiž) svou formulací žádné výjimky ani nepředpokládá. Výklad odvolacího soudu, podle kterého lze požadavku § 80a insolvenčního zákona vyhovět prostřednictvím tzv. elektronické konverze listinného dokumentu (hlasovacího lístku) opatřeného úředně ověřeným podpisem a jeho podáním prostřednictvím datové schránky, podle dovolatele popírá *ratio legis* sledované elektronizace justice a omezuje možnost podání hlasovacích lístků dle § 80a insolvenčního zákona výhradně na možnost podání v elektronické podobě do datové schránky.

15. Výsledku dovolatelem podaného systematického výkladu lze dosáhnout i použitím přípustné analogie, k čemuž dovolatel poukazuje na úpravu formálních náležitostí insolvenčního návrhu ve smyslu ustanovení § 97 odst. 2 a 3 insolvenčního zákona. Při výkladu zvoleném odvolacím soudem by forma insolvenčního návrhu byla nesmyslně méně přísná, než forma hlasovacího lístku. Potud dovolatel poukazuje na závěry výše (v odstavci [10]) zmíněného usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 6. 2016, uzavíraje, že není důvodu odepírat účinnost hlasovacímu lístku dle § 401 odst. 1 insolvenčního zákona učiněnému v elektronické formě, podepsanému „úředně ověřeným podpisem“ a zaslánému datovou schránkou věřitele.

16. Řečené plně odpovídá (pokračuje dovolatel) i výkladu teleologickému, když podání zasláné prostřednictvím datové schránky má nepochybně vyšší míru autenticity než podání opatřené pouze vlastnoručním podpisem (potud dovolatel opět odkazuje na usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 6. 2016, máje jeho závěry za použitelné bez zřetele k tomu, že vykládalo insolvenční zákon ve znění účinném do 30. 6. 2017).

17. Legitimní očekávání dovolatele, že jeho názor je správný, posiluje samotná podoba formuláře

hlasovacího lístku dle § 50 a § 401 insolvenčního zákona; ten totiž obsahuje jako alternativu k vlastnoručnímu podpisu a jeho úřednímu ověření rovněž pole pro připojení uznávaného elektronického podpisu (který z povahy věci nelze úředně ověřit ve smyslu jeho legalizace). Při akceptaci závěru, že hlasovací lístek nelze platně podepsat jinak, než úředně ověřeným podpisem, by šlo o nadbytečný a z hlediska formálních náležitostí hlasovacího lístku irelevantní prvek podání.

18. V ústavněprávní rovině dovolatel má výkon hlasovacího práva v insolvenčním řízení za specifický projev svého vlastnického práva, který by měl podléhat ochraně dle článků 11 odst. 1 a 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, s tím, že v důsledku gramatického výkladu podaného odvolacím soudem (jenž není ústavně konformní interpretací zkoumaných norem) by mu byla fakticky odňata možnost výkonu vlastnického práva pouze na základě gramatického výkladu ustanovení § 50 a § 401 odst. 1 insolvenčního zákona.

19. Závěrem dovolatel poukazuje na absurditu situace, kdy odvolací soud na jedné straně uzavřel, že insolvenční soud pochybil, neinformoval-li jej v souladu s ustanovením § 401 odst. 3 insolvenčního zákona o vadě hlasovacích lístků (odůvodňuje tím přípustnost odvolání), na druhé straně však toto pochybení nezohlednil v meritorním rozhodnutí.

III.

Přípustnost dovolání

20. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2. článku II části první zákona č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

21. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání v dané věci.

22. Dovolání výslovně směřuje proti celému druhému výroku napadeného usnesení. Ve vztahu k té části druhého výroku, kterou odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodech III. a IV. a VI. až IX. výroku, Nejvyšší soud odmítl dovolání podle § 243c odst. 1 o. s. ř., jelikož potud dovolatel způsobem odpovídajícím požadavku ustanovení § 241a odst. 2 o. s. ř. nevymezil důvod přípustnosti dovolání (výše označena otázka se těchto výroků zjevně netýká) a ohledně této části výroku dovolatel v dovolání žádným způsobem neargumentoval.

23. K vymezení přípustnosti dovolání srov. především usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2394/2013](#), uveřejněné pod číslem 4/2014 Sb. rozh. obč. [které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu], jakož i stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. [Pl. ÚS-st. 45/16](#), uveřejněné pod číslem 460/2017 Sb.

24. Dovolání proti té části druhého výroku, kterou odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodu II. výroku (o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře), je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., a v posouzení dovoláním předestřené otázky jde ve vazbě na ustanovení § 80a insolvenčního zákona o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV.

Důvodnost dovolání

25. Nejvyšší soud se proto – v hranicích právní otázky vymezené dovoláním – zabýval dále tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím

soudem.

26. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

27. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází. Pro právní posouzení věci jsou rozhodná následující skutková zjištění (z nichž vyšly oba soudy a jež plynou z insolvenčního spisu):

[1] Insolvenční řízení na majetek dlužnice bylo zahájeno u insolvenčního soudu 2. 6. 2017 insolvenčním návrhem dlužnice z téhož dne.

[2] Usnesením ze dne 27. 7. 2017, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužnice (bod I. výroku), povolil řešení úpadku oddlužením (bod III. výroku), insolvenční správce dlužnice ustanovil D. K. (bod II. výroku), vyzval věřitele dlužnice, aby jej informovali o případném zájmu o výkon funkce ve věřitelském orgánu (bod VI. výroku), a vyzval nezajištěné věřitele, aby do 7 dnů po zveřejnění zprávy o oddlužení v insolvenčním rejstříku navrhli konání schůze věřitelů k projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí dle § 399 odst. 1 insolvenčního zákona, nebo aby v téže lhůtě hlasovali podle § 400 insolvenčního zákona, s tím, že jinak rozhodne o způsobu oddlužení insolvenční soud, a že obdobně to platí pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužnice o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře (bod VII. výroku).

[3] Podáním došlým insolvenčnímu soudu 11. 8. 2017 přihlásila společnost I - X. a. s. (dále jen „věřitel I“) do insolvenčního řízení svou pohledávku za dlužnicí ve výši 101 947,66 Kč.

[4] Dne 21. 9. 2017 v 15.48 hodin zveřejnil insolvenční soud v insolvenčním rejstříku (mimo jiné) zprávu insolvenční správce pro oddlužení ze dne 18. 9. 2017 a zprávu insolvenční správce o přezkumu ze dne 18. 9. 2017 (B-3). Podle zprávy o přezkumu byla přihlášená pohledávka věřitele I zjištěna.

[5] Usnesením ze dne 22. 9. 2017, (zveřejněným v insolvenčním rejstříku 25. 9. 2017 v 11.19 hodin), připustil insolvenční soud (podle § 18 odst. 1 insolvenčního zákona) vstup dovolatele do řízení namísto věřitele I.

[6] Podle hlasovacího lístku (formulář „HLASOVACÍ LÍSTEK - ZPŮSOB ODDLUŽENÍ“) datovaného 26. 9. 2017, zveřejněného v insolvenčním rejstříku 3. 10. 2017 v 9.29 hodin (B-5), věřitel A hlasoval jako nezajištěný věřitel ve věci způsobu oddlužení dlužnice tak, že hlasuje „pro zpeněžení majetkové podstaty“ (rubrika 08). Jako osoba, která za věřitele stvrzuje hlasování podpisem, je označen J. N. (rubrika 09). Podle tzv. „obálky“ (elektronického nosiče) hlasovací lístek byl doručen na elektronickou podatelnu insolvenčního soudu (do jeho datové schránky) 27. 9. 2017 v 12.01 hodin z datové schránky věřitele A; digitálně jej podepsal (uznávaným elektronickým podpisem) J. N., jehož pověření k zastupování věřitele A (udělené jednatelem věřitele A) došlo soudu společně s hlasovacím lístkem.

[7] V listinném insolvenčním spisu se na č. l. B-4 p. v. nachází úřední záznam datovaný 6. 10. 2017 o tom, že insolvenční soud „k hlasovacímu lístku“ nepřihlíží z důvodu absence ověřeného podpisu. Tento úřední záznam nebyl zveřejněn v insolvenčním rejstříku.

[8] Vyhláškou ze dne 17. 10. 2017, zveřejněnou v insolvenčním rejstříku dne 19. 10. 2017, v 13.31 hodin, insolvenční soud:

1. Oznámil, že zveřejňuje zprávu pro oddlužení a zprávu o přezkumu (bod I. výroku).
2. Vyrozuměl účastníky insolvenčního řízení, že proti těmto zprávám mohou podat námitky do 7 dnů od zveřejnění vyhlášky v insolvenčním rejstříku (s tím, že námitky nelze uplatnit vůči popěrnému úkonu) [bod II. výroku].
3. Vyzval nezajištěné věřitele, aby do 7 dnů po zveřejnění vyhlášky v insolvenčním rejstříku navrhli konání schůze věřitelů k projednání způsobu oddlužení a hlasování o jeho přijetí dle § 399 odst. 1 insolvenčního zákona, nebo aby v téže lhůtě hlasovali podle § 400 insolvenčního zákona, s tím, že jinak rozhodne o způsobu oddlužení insolvenční soud (bod III. výroku).

28. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona a zákona č. 64/2017 Sb.:

§ 8 (insolvenčního zákona)

Ustanovení části první a třetí tohoto zákona se použijí, jen nestanoví-li tento zákon v části druhé ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.

§ 50 (insolvenčního zákona)

(1) Není-li dále stanoveno jinak, právo hlasovat mají všichni na schůzi přítomní věřitelé. Ke hlasu, který je vázán na splnění podmínky, se nepřihlíží.

(2) Věřitelé mohou hlasovat také písemně, podáním výslovně označeným jako „Hlasovací lístek“, které nesmí obsahovat žádný jiný procesní úkon, ze kterého je nepochybné, jak hlasovali, a na kterém je úředně ověřena pravost jejich podpisu. K jejich hlasu se přihlíží, jen bylo-li podání obsahující všechny náležitosti doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů; § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

(3) Náležitosti hlasovacího lístku podle tohoto ustanovení stanoví prováděcí právní předpis.

§ 80a (insolvenčního zákona)

(1) Osoby, kterým se podle zvláštního právního předpisu zřizuje datová schránka bez žádosti, činí podání včetně příloh v elektronické podobě do datové schránky soudu nebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem. Není-li v odůvodněných případech možné učinit podání podle věty první, lze je výjimečně a s uvedením důvodu učinit v listinné podobě.

(2) Není-li podání učiněno na stanoveném formuláři, ve stanoveném formátu nebo stanoveným způsobem, postupuje insolvenční soud podle § 43 občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak.

(3) Odstavce 1 a 2 se použijí také tehdy, zřizuje-li se podle zvláštního právního předpisu datová schránka bez žádosti pouze zástupci osoby, která činí podání, nebo činí-li za dlužníka podání osoba podle § 390a odst. 1.

§ 401 (insolvenčního zákona) Hlasování mimo schůzi věřitelů

(1) Hlasují-li věřitelé o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů po zahájení

insolvenčního řízení, k jejich hlasu se přihlíží jen tehdy, hlasují-li písemně, podáním výslovně označeným jako „Hlasovací lístek“, které nesmí obsahovat žádný jiný procesní úkon, ze kterého je nepochybné, jak hlasovali, a na kterém je úředně ověřena pravost jejich podpisu, a bylo-li toto podání obsahující všechny náležitosti doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů; § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

(2) Hlasují-li věřitelé o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů před zahájením insolvenčního řízení, k jejich hlasu se přihlíží jen tehdy, hlasují-li písemně, podáním výslovně označeným jako „Hlasovací lístek“, které nesmí obsahovat žádný jiný právní úkon, ze kterého je nepochybné, jak hlasovali, a na kterém je úředně ověřena pravost jejich podpisu, a bylo-li toto podání obsahující všechny náležitosti doručeno dlužníku nejpozději posledního dne lhůty, kterou dlužník k tomuto účelu stanovil a známým věřitelům písemně oznámil; tato lhůta nesmí být kratší než 15 dnů.

(3) O tom, že k hlasování věřitele mimo schůzi věřitelů nelze přihlédnout z důvodů podle odstavců 1 a 2, tohoto věřitele neprodleně vyrozumí

a/ insolvenční správce, jde-li o hlasování po zahájení insolvenčního řízení,

b/ dlužník, jde-li o hlasování před zahájením insolvenčního řízení.

(4) Postup podle odstavců 1 až 3 se obdobně uplatní pro hlasování věřitelů o tom, zda doporučují vyhovět žádosti dlužníka o stanovení jiné výše měsíčních splátek při oddlužení plněním splátkového kalendáře.

(5) Náležitosti hlasovacího lístku stanoví prováděcí právní předpis.

§ 406 (insolvenčního zákona)

(...)

(4) Rozhodnutí o schválení oddlužení doručí insolvenční soud zvláště dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti tomuto rozhodnutí může podat pouze věřitel, který hlasoval proti přijetí schváleného způsobu oddlužení, nebo věřitel, jehož námitkám uplatněným podle § 403 odst. 2 insolvenční soud nevyhověl. Proti rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře může podat odvolání také dlužník, jehož žádosti o stanovení jiné výše měsíčních splátek insolvenční soud nevyhověl, nebo věřitel, který nesouhlasí se stanovením jiné výše měsíčních splátek a který proti tomu hlasoval.

(...)

Část první, Čl. I (zákona č. 64/2017 Sb.)

(...)

116. V § 406 odst. 4 větě druhé se slova „ , nebo věřitel, jehož námitkám uplatněným podle § 403 odst. 2 insolvenční soud nevyhověl“ zrušují.

(...)

Část první, Čl. II (zákona č. 64/2017 Sb.)
Přechodná ustanovení

1. Zákon č. 182/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

(...)

29. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila ustanovení § 8, § 50 a § 401 insolvenčního zákona již v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice (2. 6. 2017) a do vydání usnesení insolvenčního soudu (do 24. 11. 2017) změn nedoznala.

30. Ustanovení § 80a insolvenčního zákona v citované podobě se stalo součástí insolvenčního zákona na základě novely provedené s účinností od 1. 6. 2017 zákonem č. 64/2017 Sb. a do vydání napadeného usnesení nedoznalo změn. Použitelnost ustanovení § 80a insolvenčního zákona pro procesní úkony učiněné v době od 1. 6. 2017 v insolvenčním řízení zahájeném před uvedeným datem, se přitom podává z článku II. bodu 1. části první zákona č. 64/2017 Sb.

31. Ustanovení § 406 odst. 4 insolvenčního zákona v citované podobě platilo od zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice, do 30. 6. 2017. S účinností od 1. 7. 2017 pak byla v jeho větě druhé zrušena slova „ , nebo věřitel, jehož námitkám uplatněným podle § 403 odst. 2 insolvenční soud nevyhověl“ (srov. článek I. bod 116. části první zákona č. 64/2017 Sb.). S přihlédnutím k článku II. bodu 1. části první zákona č. 64/2017 Sb., jehož dikce v části věty za středníkem beze zbytku odpovídá definici nepravé zpětné účinnosti (retroaktivity), pak v intencích zásad, jimiž se taková zpětná účinnost (retroaktivita) řídí [srov. podrobněji např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2020, sen. zn. [29 NSČR 170/2018](#)], obecně platí, že pro posouzení námitek věřitelů poukazujících před rozhodnutím o schválení oddlužení na to, že zde jsou skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení (§ 403 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném před 1. červnem 2017 i od tohoto data), je rozhodný insolvenční zákon ve znění účinném v době, kdy insolvenční soud oddlužení povolil. Jelikož v dané věci povolil insolvenční soud oddlužení dlužnice usnesením ze dne 27. 7. 2017, je pro další úvahy Nejvyššího soudu rozhodné znění § 406 odst. 4 insolvenčního zákona účinné od 1. 6. 2017.

32. Ve výše ustaveném právním rámci Nejvyšší soud především uvádí, že po podání dovolání v této věci se otázkou, zda požadavku úředního ověření pravosti podpisu na hlasovacím lístku, kterým věřitel po zahájení insolvenčního řízení hlasuje o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů (§ 401 odst. 1 insolvenčního zákona), vyhovuje, je-li takový hlasovací lístek (doručený insolvenčnímu soudu prostřednictvím datové schránky věřitele) podepsán uznávaným elektronickým podpisem osoby oprávněné za věřitele jednat, zabýval v usnesení ze dne 30. 7. 2019, sen. zn. [29 NSČR 133/2017](#). V tomto usnesení, na něž v podrobnostech odkazuje a s nímž se ztotožňuje, Nejvyšší soud zformuloval následující závěry:

33. Úředně ověřený podpis je úzce vymezeným institutem s jasně danými náležitostmi, pravomocí osob, které mohou úřední ověření podpisu provést, a danými účinky. Legalizací tedy může být pouze proces provedený dle § 74 notářského řádu nebo dle § 10 a § 11 zákona o ověřování, a to pouze osobami vymezenými těmito zákony [lze ještě pro úplnost zmínit úpravu § 35 zákona č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě (ve znění pozdějších předpisů), ve spojení s vyhláškou č. 272/2000 Sb., o ověřování pravosti podpisu nebo shody opisu nebo kopie s listinou velitelem lodě]. Zákonodárce pak přiznává stejné účinky jako úředně ověřenému podpisu i prohlášení advokáta dle § 25a odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (ve znění pozdějších předpisů).

34. I vyšší formy elektronických podpisů s nejvyšší mírou důvěryhodnosti jsou ekvivalentem „pouze“ vlastnoručnímu běžnému fyzickému podpisu.

35. Shodně k této problematice přistupuje též (v označeném usnesení zmíněné) stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. [Plsn 1/2015](#), uveřejněné pod číslem 1/2017 Sb. rozh. obč. Uznávaný (dříve zaručený) elektronický podpis (ani jiný elektronický podpis) tedy podle těchto závěrů nebyl a není ekvivalentem úředně ověřeného podpisu, ani nemá stejné účinky.

36. K závěrům usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. [29 NSČR 133/2017](#) se Nejvyšší soud přihlásil též v usnesení ze dne 30. 6. 2020, sen. zn. [29 ICdo 110/2018](#). Jelikož v obou těchto věcech šlo o výklad insolvenčního zákona ve znění účinném do 30. 6. 2017, zbývá Nejvyššímu soudu v této věci určit, zda označené závěry mohly doznat (doznaly) pro danou věc změny tím, že s účinností od 1. 7. 2017 se stalo součástí insolvenčního zákona též ustanovení § 80a insolvenčního zákona.

37. Vládní návrh pozdějšího zákona č. 64/2017 Sb. projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 7. volebním období 2013 – 2017 jako tisk č. 785), přičemž ze zvláštní části důvodové zprávy k tomuto návrhu zákona [K bodu 20 (§ 80a)] se záměr eliminovat prostřednictvím ustanovení § 80a insolvenčního zákona ta ustanovení insolvenčního zákona, která vyžadují úřední ověření podpisu osoby oprávněné jednat za osobu, která činí procesní úkon, nepodává.

38. Dovolatel nadto přehlédl, že ustanovení § 80a se ve struktuře insolvenčního zákona nachází v jeho části první [Část první (Obecná část), Hlava III (Ustanovení o insolvenčním řízení)], kdežto ustanovení § 401 v jeho části druhé (Část druhá (Způsoby řešení úpadku), Hlava V (Oddlužení)]. Z ustanovení § 8 insolvenčního zákona přitom plyne, že ustanovení části první insolvenčního zákona se použijí, jen nestanoví-li insolvenční zákon v části druhé ohledně některého ze způsobů řešení úpadku jinak.

39. Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že je-li hlasovací lístek, jehož prostřednictvím věřitel hlasuje o přijetí způsobu oddlužení mimo schůzi věřitelů po zahájení insolvenčního řízení, opatřen pouze uznávaným elektronickým podpisem osoby oprávněné za věřitele jednat, není tím ve smyslu ustanovení § 401 odst. 1 insolvenčního zákona splněna podmínka úředně ověřeného podpisu a k hlasovacímu lístku se (proto) nepřihlíží. Ustanovení § 80a insolvenčního zákona nemá na tento závěr žádného vlivu a takový výklad insolvenčního zákona žádný rozpor s ústavním pořádkem České republiky nezakládá.

40. K dovolací námitce týkající se podoby formuláře hlasovacího lístku dle § 401 insolvenčního zákona (srov. odstavec [17]) Nejvyšší soud ve shodě s tím, co na dané téma uvedl již v usnesení sen. zn. 29 NSČR 133/2017, uzavírá, že předmětný formulář (v podobě, v níž jej dovolatel přiléhavě použil, B-5) staví vedle sebe na roveň digitální podpis a vlastnoruční podpis (jako vzájemné ekvivalenty) a až pod nimi je na něm výrazně vyznačeno pole pro úřední ověření podpisu. Nadto platí, že povinné náležitosti hlasovacího lístku (včetně požadavku na úřední ověření podpisu) vycházejí primárně nikoli z podoby jeho formuláře, ale především z § 401 insolvenčního zákona.

41. Dovolání tedy potud není důvodné.

42. Dovolateli je nicméně nutno dát za pravdu, má-li za absurdní, že odvolací soud shledal odvolání přípustným proto, že insolvenční soud pochybil, neinformoval-li jej v souladu s ustanovením § 401 odst. 3 insolvenčního zákona o vadě hlasovacího lístku, aniž tento závěr (následně) jakkoli promítl do věcného výsledku odvolacího řízení (srov. reprodukci dovolání v odstavci [19] výše).

43. Ustanovení § 406 odst. 4 insolvenčního zákona přiznává právo podat odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení „věřiteli, který hlasoval proti přijetí schváleného způsobu oddlužení“. Takovým věřitelem je nepochybně ten věřitel, který skutečně (objektivně vzato) projevil (způsobem předepsaným ustanovením § 401 insolvenčního zákona) vůli hlasovat proti přijetí schváleného způsobu oddlužení, bez zřetele k tomu, jak si jeho hlas vyložil insolvenční soud v napadeném usnesení. Jinak řečeno, věřitel, který skutečně hlasoval „proti přijetí schváleného

způsobu oddlužení“, není zbaven práva odvolat se proti usnesení o schválení oddlužení jen proto, že insolvenční soud jeho hlas nesprávně vyhodnotí jako hlas „pro schválený způsob oddlužení“, nebo jako hlas, k němuž se (např. pro vady hlasovacího lístku nebo pro opožděné hlasování) nepřihlíží. Stejně tak ovšem platí, že odvolání věřitele proti usnesení o schválení oddlužení není přípustné jen proto, že takový věřitel tvrdí, že hlasoval „proti přijetí schváleného způsobu oddlužení“, že nebyl správný postup insolvenčního soudu, který k jeho hlasu nepřihlížel, nebo že není správný závěr insolvenčního soudu, že hlasoval opožděně.

44. Zjistí-li odvolací soud, že věřitel, který podal odvolání proti usnesení o schválení oddlužení, ve skutečnosti (ač tvrdí opak) nehlasoval proti přijetí schváleného způsobu oddlužení (věřitel hlasoval pro přijetí schváleného způsobu oddlužení, nebo hlasoval opožděně, anebo insolvenční soud k jeho hlasu správně nepřihlížel), pak odvolání odmítne [podle § 218 písm. b) o. s. ř.] jako podané někým, kdo k odvolání není oprávněn.

45. Omezení (podmínění) možnosti věřitele podat odvolání proti usnesení o schválení oddlužení tím, že předtím hlasoval proti přijetí schváleného způsobu oddlužení (ustanovení § 406 odst. 4 insolvenčního zákona), je založeno na nevysloveném, leč zřejmém předpokladu, že věřitel [i při dodržení obecného právního principu *vigilantibus iura scripta sunt* (bdělým náležejí práva)] hlasovat vůbec mohl. Věřitel, kterému hlasování znemožnil nesprávný úřední postup insolvenčního soudu před vydáním usnesení o schválení oddlužení, je v postavení srovnatelném (obdobném) s postavením věřitele, k jehož hlasu proti přijetí schváleného způsobu oddlužení insolvenční soud nesprávně nepřihlídl (je logické usuzovat, že věřitel, který v odvolání nesouhlasí se schváleným způsobem oddlužení, by hlasoval proti němu, kdyby jej insolvenční soud o tuto možnost svým nesprávným postupem nepřipravil).

46. Lze tedy uzavřít, že odvolání proti usnesení o schválení oddlužení je ve smyslu ustanovení § 406 odst. 4 insolvenčního zákona přípustné i tehdy, podá-li je věřitel, kterému hlasování o způsobu oddlužení znemožnil nesprávný úřední postup insolvenčního soudu, a který (v odvolání) se schváleným způsobem oddlužení nesouhlasí (odvolání podané proti usnesení o schválení oddlužení věřitelem, jemuž hlasování o způsobu oddlužení znemožnil nesprávný úřední postup insolvenčního soudu, který ale se schváleným způsobem oddlužení souhlasí, by přípustné nebylo).

47. Taková úvaha ovšem nemůže skončit na úrovni „přípustnosti odvolání“. Vyjde-li v odvolacím řízení najevo, že věřitel, který nesouhlasí se schváleným způsobem oddlužení, byl zbaven práva hlasovat (mimo schůzi věřitelů) o způsobu oddlužení nesprávným úředním postupem insolvenčního soudu, činí taková vada řízení (jež má povahu zmatečností vady řízení ve smyslu § 229 odst. 3 o. s. ř. a k níž odvolací soud přihlíží podle § 212a odst. 5 o. s. ř. z úřední povinnosti) odvolání též důvodným, mohlo-li hlasování věřitele mít vliv na volbu způsobu oddlužení.

48. Právní posouzení věci odvolacím soudem, jenž na jedné straně uzavřel, že insolvenční správce (případně insolvenční soud) nevyrozuměl dovolatele, že se k hlasovacímu lístku nepřihlíží (ač o tom byl již 6. 10. 2017 učiněn úřední záznam v listinném insolvenčním spisu), a na druhé straně se touto okolností nezabýval (neměl ji za podstatnou a v rozhodných souvislostech ji nezkoumal) v rovině důvodnosti odvolání, tedy není správné.

49. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení v dotčeném rozsahu (tedy v části, kterou odvolací soud druhým výrokem potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodu II. výroku o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře) zrušil a věc potud vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.).

50. V další fázi řízení se odvolací soud (vzhledem k závaznosti závěru, že k hlasovacímu lístku dovolatele z 27. 9. 2017 se nepřihlíží) bude zabývat již jen tím, zda řízení před insolvenčním soudem

je vskutku postiženo vadou spočívající v tom, že insolvenční soud nesprávným úředním postupem zbavil dovolatele práva hlasovat o způsobu oddlužení. Přitom bude mít na paměti, že závěr o existenci takové vady se pojí (má pojit) s nesprávným postupem insolvenčního soudu (lhostejno, zda při přímém plnění vlastních povinností insolvenčního soudu, nebo v mezích dohlédací činnosti insolvenčního soudu), nikoli s nesprávným postupem jiného procesního subjektu (typově insolvenčního správce), a že musí jít o vadu, která mohla ovlivnit volbu způsobu oddlužení.